

Tekst: De Geest van de Heer rust op mij, want Hij heeft mij gezalft. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen' – Joh.4:18-19

Gemeente van onze Here Jezus Christus, vervuld van Gods Geest keerde Jezus terug naar Galilea. Het ging als een lopend vuurtje overal waar hij kwam. Hij preekte in allerlei synagogen en overal waar Hij kwam sprak men lovend over zijn onderwijs. Totdat Hij terugkeerde naar zijn eigen woonplaats waar Hij was opgegroeid, Nazareth.

Op sabbat ging Jezus volgens zijn gewoonte naar de synagoge. Het staat er zo eenvoudig, maar wat kunnen we uit dat ene zinnetje veel leren, als we Jezus voorbeeld echt willen volgen. Geen haer op zijn hoofd die er over zou denken om niet op sabbat naar de synagoge te gaan. Naar ons vertaald: als je bij de gemeente van Christus hoort, hoor je daar te zijn op zondag. Je hoort wel eens mensen negatief daar over praten. Naar de kerk gaan, het kan zo'n gewoonte worden, zo'n sleur bedoelt men dan. Ik ga wanneer ik zin heb, of wanneer ik behoefte heb. Een als die of die me niet aanstaat of dat kerkgebouw me niet aanstaat dan ga ik niet.

Jezus ging volgens zijn gewoonte naar de synagoge. Hij leert ons daarmee dat er ook hele goede gewoontes zijn zoals naar de kerk gaan. Gewoon gaan, ongeacht je stemming, ongeacht wie er spreekt, ongeacht het gebouw waar het plaats vindt. Ik wordt daar verwacht want de gemeente van Christus komt daar samen en daar hoor ik ook bij.

In Hebreëën 10 staat: Laten we opmerkzaam blijven en elkaar ertoe aansporen lief te hebben en goed te doen, en in plaats van weg te blijven van onze samenkomsten, zoals sommigen doen, elkaar juist bemoedigen, en dat des te meer naarmate u de dag van Christus komst ziet naderen. Gods woord roept ons op tot trouw om er met onze gezinnen te zijn elke zondag.

Wat Jezus dan doet in de synagoge was op zich niet zo bijzonder. Elke man was gerechtigd het woord te nemen of voor te lezen uit de Thora of andere geschriften. Op die dag was kennelijk Jesaja aan de beurt. En Jezus rolde de boekrol af tot de tekst van Jesaja 61 waarin het gaat over de knecht des Heren, de Messias die komen zou.

En dan leest Hij de woorden die klinken als een programma. Oude hoopvolle woorden, gesteld in de tegenwoordige tijd, want profeten spreken altijd over toekomstige dingen alsof het ook werkelijk op dat moment gebeurt of zelfs al gebeurt is. Maar Israël wachtte nog op de vervulling van die woorden. En zeker in de dagen van Jezus toen de Romeinen het land bezetten moesten deze woorden zeer hoopvol en geladen geklonken hebben.

De Geest van de Heer rust op mij, want Hij heeft mij gezalft. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen. Wat een hoop, wat een verwachting, wat een troost klinken uit die woorden.

En dan rolt Jezus de boekrol op, geeft hem terug aan de dienaar van de synagoge en ging weer zitten. Dat zitten van Jezus is heel gewoon. Als men onderwijs gaf stond men niet maar zat men in die tijd. En alle ogen waren op Jezus gericht. Met welke preek zou Jezus komen over dit gedeelte? Volgens Lucas weergave lijkt het erop dat het maar een heel korte preek was, bestaande uit slechts een zin: Vandaag hebben jullie deze Schrifttekst in vervulling horen gaan, amen.

Maar uit het vervolg blijkt wel dat Jezus veel meer gezegd moet hebben, want er staat: Allen betuigden Hem hun bijval en verwonderden zich over de genaderijke woorden die uit zijn mond vloeiden. Het lijkt erop of Jezus zijn preek met die ene genoemde zin, dat vandaag deze Schrifttekst in vervulling was gegaan beëindigd heeft.

Zou het nu eindelijk zover komen dat God zijn eeuwenoude beloften gaat vervullen? Zou het Messiaanse rijk dan nu aanbreken? Ze stonden versteld van Jezus, van zijn genaderijke woorden en ze zeiden dit is toch de zoon van Jozef. Met andere woorden: hoe is het mogelijk dat de zoon van die eenvoudige timmerman zulke woorden kan spreken? Maar is er in die woorden ook al niet iets te proeven van cynisme, het is allemaal prachtig wat Hij zegt, maar wat stelt Hij helemaal voor, het is maar een zoon van Jozef.

Jezus doorzag feilloos de gedachten van zijn toehoorders. Hij prikte door de uiterlijke schijn heen, want Hij kende de harten van de mensen als geen ander. Ongetwijfeld zullen jullie me dit gezegde voorhouden: Geneesheer, genees uzelf. Doe alles waarvan wij gehoord hebben dat het in Kafarnaüm gebeurd is ook hier in uw vaderstad.

Dat oude spreekwoord: geneesheer, genees uzelf, betekent dat iemand de mensen die dicht bij hem staan niet moet weigeren wat hij voor anderen doet. Dus als je geweldige dingen voor anderen doet, dan doe je die toch zeker voor degenen die je het meest na staan, namelijk de inwoners van je eigen geboorteplaats waarmee je opgegroeid bent. Je eigen familie, vrienden en burens. Geneesheer genees jezelf betekent doe nu ook goed aan ons. Ongetwijfeld zullen ze ook in Nazareth gehoord hebben wat Jezus allemaal deed op andere plaatsen. Vol nieuwsgierigheid was waarschijnlijk die synagoge volgestroomd. Nu willen we het ook met eigen ogen wel eens zien.

Maar wat een teleurstelling als Jezus vervolgd. Luister, ik zeg jullie dat geen enkele profeet welkom is in zijn vaderstad. Een profeet wordt door zijn eigen mensen niet geaccepteerd als een van God gezondene met een goddelijke boodschap. Men kent Jezus toch, en wil Hem niet anders kennen dan de zoon van Jozef. Is dat ook niet het gevaar van elke prediker als je te eigen wordt met de mensen die je dient. Als mensen je te goed kennen. Worden je woorden dan nog wel serieus genomen. O, hij zegt het maar, we hoeven ons er niks van aan te trekken.

Een profeet wordt in zijn eigen vaderstad niet geëerd. Jezus moet iets gevoeld hebben van het cynisme onder zijn dorpsgenoten. En om het ze uit te leggen geeft hij hen twee voorbeelden. Het eerste voorbeeld is dat van Elia in de tijd dat er een grote hongersnood was in Israel. Drie jaar en zes maanden bleef de hemel gesloten en viel er geen regen. Gevolg grote misoogsten en honger. En er waren vele weduwen, maar Elia, hielp niet zijn eigen land, maar een weduwe uit Sarepta, een vrouw uit Sidon van heidense afkomst.

Vanwege de afgoderij had Elia een onheilsprofetie moeten uitspreken en moeten vluchten naar het buitenland. Zijn leven zou in eigen land gevaar lopen vanwege de hongersnood die hij had aangekondigd. God zou zijn zegen ontnemen aan zijn volk en geven aan de heidenen, aan die weduwe uit Sarepta. Uit Jezus woorden konden de inwoners van Nazareth niet anders opmaken dat Hij net zo zou doen vanwege het ongeloof in zijn vaderstad.

Ook in het tweede voorbeeld van de profeet Elisa maakt Jezus dit duidelijk. Er waren in Israel in de tijd van Elisa veel mensen die leden aan huidvraat, maar niemand werd gereinigd behalve de Syriër Naäman. Een prachtige geschiedenis die laat zien dat het heil uit de joden is, maar ook bestemd is voor de heidenvolken. De weduwe uit Sarepta en de Syriër Naäman mogen delen in het heil van Israel. Ja vanwege het ongeloof gaat het heil zelfs aan het eigen volk voorbij naar anderen die wel geloof hechten aan deze profeet, aan Jezus.

Profeten vertellen niet altijd een populaire boodschap. Ook predikers moeten het weleens ervaren als gezegd wordt; dominee, ik wil dit helemaal niet horen. Ik wil iets anders horen. Ik ben hier niet voor naar de kerk gekomen. Maar Jezus bleef zijn roeping trouw, Hij praatte niemand naar de mond en verkondigde wat Hij verkondigen moest, ook al haalde hij de woede van anderen op zijn nek. Je moet trouw blijven aan je roeping ook al heb je soms geen populaire boodschap voor het volk die de oren streelt. Het evangelie is niet naar de mens. Het strijkt soms tegen de haren in. Het is niet: wiens brood men eet, diens woord men spreekt.

Jezus confronteerde de inwoners van Nazareth met hun ongeloof. Doe maar eens wat wondertjes en tekenen die je elders ook gedaan heb, dan zullen we wel kijken of we je geloven! Voorlopig ben je voor ons gewoon de zoon van Jozef, ook al heb je een mooi verhaal. Jezus legde die cynische houding van zijn luisteraars bloot en dat riep de woede op. De aanvankelijke bewondering draaide om als een blad aan een boom. Ze sprongen op en dreven de stad uit. Ze wilden hem van de rand van de berg storten in de afgrond. Maar Hij liep midden tussen hen door en vertrok.

Zo kan het gaan, het ene moment hosanna, het andere moment kruisigt hem! Een knecht staat niet boven zijn Heer, om te delen in zijn luister zullen ook wij delen in zijn lijden. Je kunt lijden aan degenen die je het meest na staan, je eigen familie, je eigen vrienden, je eigen dorpsgenoten. Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. Dat zit soms ook een beetje in het ambt. Het wondere ambt van predikant, ouderling of diaken.

Je aanvaard een dienst en op het ene moment mag je op waardering rekenen, het volgende moment wordt je verguisd. Want je doet het voor de mensen nooit helemaal goed. Er is altijd wel wat aan of op te merken. En daar moet je een beetje tegen kunnen. Een beetje eelt op je ziel hebben, anders hou je het niet vol. Onze synagoge is ook een menselijk bedrijf. Met duizend meningen en visies, en mensen langs de kant die het altijd beter weten dan jij, die het doen moet. Verwachtingen die niet altijd waargemaakt kunnen worden.

Maar toch, ondanks dit alles, is het programma wat Jezus heeft een geweldig programma. In de kracht van de Heilige Geest heeft Hij aan armen het goede nieuws van Gods koninkrijk gebracht. Heeft hij aan gevangenen vrijlating verkondigd. Heeft Hij aan blinden herstel van hun zicht gegeven. En aan onderdrukten hun vrijheid. Mag je als je een ambt of benoeming aanvaard niet ook delen in die vreugde over de bevrijdende kracht van het evangelie? Want diezelfde Geest die op Christus rustte wordt ook aan ons gegeven. Diezelfde toerusting tot een ambt of dienst mogen ook wij ontvangen.

Aan armen het goede nieuws verkondigen, heeft dat niet ook een diaconale spits. Dat je letterlijk in je ambt als diaken de armen goed nieuws brengt door letterlijk hun noden te verlichten, zodat er weer uitzicht ontstaat en toekomst. Gevangenen hun vrijlating verkondigen. Hoezeer kunnen mensen gevangen zitten in hun omstandigheden, waar ze niet uit komen zonder hulp van anderen. Wat kun je als diakenen al niet doen om mensen de helpende hand te reiken, ze uit hun gevangenschap van omstandigheden te bevrijden.

Blinden het herstel van gezicht. Soms wordt je door de omstandigheden alle zicht op de toekomst ontnomen. Zit je zo diep in de financiële of andere problemen dat je er niet meer uitkomt. Wat kun je dan als diakenen doen om anderen te helpen bij hun schuldsanering om alles weer op de rails te krijgen. Zodat de blindheid voor de oplossing plaats maakt voor herstel van het gezichtsvermogen. Zodat mensen weer een toekomst zien.

Wat kun je als diakenen niet voor anderen betekenen die onderdrukt worden door de omstandigheden of grootgrondbezitters die de mensen klein houden. Het verschaffen van een microkrediet waarmee mensen een eigen bedrijfje kunnen opstarten kan mensen weer de vrijheid en zelfstandigheid teruggeven en gevoel van eigenwaarde.

En heeft een benoeming tot kerkrentmeester niet ook alles met het programma van Jezus te maken. Want zorgen de kerkrentmeesters er niet voor dat het hele kerkelijke bedrijf voortgang kan vinden, de plaatsen van samenkomst in stand blijven, zodat mensen elkaar kunnen ontmoeten in Jezus naam en kunnen leren hoe Jezus te volgen.

Ik heb al gezegd, een knecht staat niet boven zijn Meester. Naast het vreugdevolle van het ambt of de dienst, lijd je soms in de kerk ook aan elkaar. Maar ik bid voor jullie dat je de Geest in ruime mate mag ontvangen en dat je mag weten in wiens naam je bezig mag zijn. Eer van mensen behoeven wij niet, het gaat om Gods eer en om de komst van zijn koninkrijk. Laten we dan met Jezus het genadejaar van God uitroepen! Amen.